

de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs
Commissie Wetsvoorstellen

Aan de Vaste commissie voor Financiën van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. de heer S. Weeber
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Amsterdam, 25 oktober 2019

Betreft: NOB-commentaar n.a.v. antwoorden op de vragen gesteld in het kader van een schriftelijk overleg over de brieven van 12 juli 2019 met de reactie op de motie van de leden Leijten en Lodders over letselschadevergoedingen (Kamerstukken II 2018/19, 35026, nr. 55) (herziene brief) en van 6 september 2019 over aanpassing box 3 (Kamerstukken II 2018/19, 35026, nr. 74)

Geachte leden van de Commissie,

Door middel van dit commentaar maakt de Orde graag van de gelegenheid gebruik te reageren op de op 18 oktober 2019 gepubliceerde antwoorden¹ van de staatssecretaris van Financiën op de vragen van de leden van de fracties van de VVD, de PVV het CDA, D66, GroenLinks, de SP en de SGP over aangekondigde aanpassing van box 3². Mede in het licht van het advies van de parlementair advocaat³ aan de Tweede Kamer dat op 16 oktober 2019 openbaar is gemaakt, wil de Orde vooral reageren op de (in de ogen van de staatssecretaris) onmogelijkheid om voor 1 januari 2022 rechtsherstel te bieden aan spaarders.

¹ Zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/10/18/antwoorden-schriftelijk-overleg-over-letselschadevergoedingen-en-aanpassing-box-3> aangeboden aan de Tweede Kamer bij brief met kenmerk 2019-0000167017

² Kamerbrief Aanpassing box 3 (d.d. 6 september 2019; kenmerk 2019-0000148689). De Orde heeft bij brief van 27 september 2019 op deze aangekondigde aanpassing van 6 september gereageerd (zie De Orde heeft bij brief van 27 september 2019 op deze aangekondigde aanpassing van 6 september gereageerd).

³ Advies van De Brauw Blackstone Westbroek d.d. 14 oktober 2019 aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal; <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2019Z19827&did=2019D41387>

De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB reageert gevraagd en ongevraagd op fiscaal relevante (wets)voorstellen (en het voortraject daarvan) vanuit de expertise van haar leden. Belangrijke toetsstenen zijn rechtszekerheid (waaronder terugwerkende kracht), verenigbaarheid met het recht, uitvoerbaarheid, effectiviteit en efficiency, regeldruk en gevolgen voor het investeringsklimaat.

1

1. Waarom niet eerder dan 1 januari 2022?

Op pagina 6 van de op 18 oktober 2019 gepubliceerde antwoorden, geeft de staatssecretaris aan dat de belangrijkste factor - die veroorzaakt dat een verantwoorde inwerkingtreding eerder dan 2022 niet mogelijk is - het proces is van de voorlopige aanslag (VA) en de systemen die dat proces ondersteunen. De staatssecretaris meldt hierbij dat het noodzakelijk is dat uiterlijk 15 maanden vóór aanvang van een belastingjaar de systemen waarmee de VA wordt berekend en het aanvraagstelsel gereed moeten zijn.

De Orde wil hier de volgende praktische opmerking over maken, met het oog op de wens dat een wijziging reeds per 1 januari 2020 in gaat.

In de denkrichting van de aanpassing van box 3 zoals op 6 september 2019 is gepubliceerd, zullen er winnaars en verliezers zijn, omdat het voorstel uitgaat van budgetneutraliteit. Indien voor spaarders – die thans worden geconfronteerd met een onevenredige hoge belastingdruk – wat wordt gedaan (de winnaars), zal een andere groep box-3 belastingplichtigen worden geconfronteerd met een stijging van de belastingdruk (de verliezers).

Indien het systeem van VA's (nog) niet op tijd gereed is, zullen de winnaars in 2020 een te hoge VA ontvangen. Deze VA is evenwel net zo hoog als de VA die de winnaars zouden hebben ontvangen als de herziening niet eerder wordt ingevoerd. Deze winnaars zullen evenwel een belastingteruggave tegemoet kunnen zien, nadat zij hun belastingaangifte over 2020 respectievelijk het jaar 2021 hebben ingediend. Zij effectueren dan dus de belastingverlaging. Niet valt in te zien welke belastingplichtige in de groep van winnaars bezwaar zou hebben tegen deze kleine onvolkomenheid, als het alternatief is dat de belastingverlaging pas twee jaar later wordt ingevoerd. De Orde verwacht dat deze groep hiervoor alle begrip zal hebben.

De groep verliezers ontvangt in 2020 een te lage VA en zal dus na het doen van de aangifte over 2020 respectievelijk 2021 een belastingaanslag ontvangen waarop moet worden (bij)betaald. Naast mogelijke invorderingsrisico's, die naar verwachting bij deze groep, vooral box 3-beleggers, gering zullen zijn, is het enige nadeel hiervan de belastingrente die in rekening wordt gebracht, indien de aangifte na 1 mei wordt ingediend dan wel er van de aangifte wordt afgeweken. Dit nadeel kan eenvoudig worden opgelost door geen belastingrente in rekening te brengen, voor zover de belastingaanslag voortvloeit uit een te lage VA inzake het box 3-inkomen.

Overigens kan het probleem met de onjuiste VA's op pragmatische wijze worden opgelost. Met een eenvoudige rekentool kan worden berekend welk box 3-inkomen (volgens de oude regelgeving) resulteert in dezelfde box 3-belasting op basis van de herziene regels. Daartoe hoeft – uitgaande van bijvoorbeeld de voorstellen van 6 september 2019 – slechts te worden ingevuld het totaal aan spaartegoed en het restant aan box 3-vermogen. Met deze tijdelijke

oplossing kunnen belastingplichtigen desgewenst reeds in 2020 een verzoek tot aanpassing van de VA doen (die door de Belastingdienst volledig geautomatiseerd met de huidige bestaande systemen kan worden afgedaan, zoals ook thans reeds gebeurt met wijzigingen van VA's).

2. Het advies van de parlementair advocaat

Het advies en de conclusie van de parlementair advocaat zijn naar de mening van de Orde duidelijk als het gaat om de vraag of het kabinet de ruimte heeft om tot 2022 te wachten met een herziening van de belastingheffing in box-3 voor spaarders. Die vrijheid heeft het kabinet in ieder geval niet als de Hoge Raad voor de jaren 2017 en later – waarbij er een gedifferentieerde vermogensmix is ingevoerd – tot een gelijk oordeel komt als de jaren ervoor. Alhoewel wellicht beargumenteerd zou kunnen worden dat het stelsel zoals dat sinds 2017 geldt, mogelijk wel standhoudt voor de rechter, is de kans naar de mening van de Orde groot dat het oordeel gelijklopend zal zijn aan het oordeel met betrekking tot het pre-2017-regime, omdat nog steeds een groot aantal belastingplichtigen, met name spaarders, stelselmatig onevenredig te zwaar worden belast. Gelet op het feit dat het hier gaat om de uitleg van een oordeel van de Hoge Raad, meent de Orde dat het niet onmiddellijk dan wel onvoldoende gevolg geven binnen de mogelijkheden die het kabinet heeft, de beginselen van de rechtsstaat tart. Juist de overheid moet in deze het goede voorbeeld geven. Daarnaast is het zo dat, los van de vraag over juridische houdbaarheid van de huidige box 3, er een breed gedragen wens is in uw Kamer om de box 3-heffing rechtvaardiger te maken.

Gelet op het bovenstaande is de Orde van mening dat, indien er een mogelijkheid is om het systeem rechtvaardiger en (beter) bestand te maken tegen schending van het internationale recht, het kabinet eigenlijk geen keuze heeft om dit met enige jaren uit te stellen. Dit zou slechts anders zijn, indien er zwaarwegende objectieve rechtvaardigingsgronden voor een dergelijk uitstel zouden zijn aan te voeren. Hierbij kan worden gedacht aan:

- De overheidsfinanciën: mede gelet op de gezonde overheidsfinanciën (begrotingsoverschot) is er voldoende financiële ruimte. Een onmiddellijke aanpassing zou niet leiden tot financiële problemen voor de Rijksoverheid. Om die reden mag naar de mening van de Orde niet als randvoorwaarde worden gesteld dat de kortetermijnreparatie (met ingang van 2020) alleen kan en mag worden doorgevoerd als deze budgetneutraal uitwerkt. Dit is in de ogen van de Orde geen dan wel een onvoldoende objectieve rechtvaardigingsgrond. Het is niet meer dan logisch dat een aanpassing van de wetgeving als vervelend neveneffect heeft dat het op korte termijn tot financiële nadelige consequenties kan leiden. Burgers en bedrijven ervaren dit soms ook. Niet valt in te zien waarom de overheid hiervoor voor zichzelf een gerechtvaardigde uitzondering zou mogen creëren.
- De IT-infrastructuur kan niet op korte termijn worden aangepast. Zoals hierboven aangetoond, is voor het belangrijkste probleem - de VA's - een pragmatische oplossing

mogelijk. Met ingang van 2020 kan vrij gemakkelijk worden gedraaid aan diverse bestaande knoppen van de bestaande box 3-regelgeving. Hierbij kan worden gedacht aan het verlagen van de fictief rendementspercentages, verlengen van de tariefschijven, het eventueel laten vervallen van een tariefschijf en/of het verhogen van het heffingvrije vermogen. Dat deze maatregelen vanuit beleidsmatig oogpunt niet optimaal zijn, is naar de mening van de Orde geen objectieve rechtvaardigingsgrond om, mede gelet op de conclusie van de parlementair advocaat, niet onmiddellijk over te gaan tot wijziging van de huidige regelgeving.

3. Conclusie

De staatssecretaris heeft aangegeven dat het belangrijkste obstakel voor het snel invoeren van een aanpassing van de box 3-regelgeving wordt veroorzaakt door de aanpassingen die moeten worden gedaan aan de IT-systemen die de VA's verzorgen. De Orde heeft een aantal pragmatische 'work arounds' aangedragen, waardoor deze problemen kunnen worden opgelost. Daardoor zou het mogelijk moeten zijn om al met ingang van 2020 voor met name spaarders in box 3 aanzienlijke verbeteringen door te voeren die veel van de thans ervaren onrechtvaardigheid beëindigt. Dit kan worden gezien als een eerste stap op weg naar de lange-termijnoplossing waar het kabinet naar toewerkt. De quick fix die de staatssecretaris op 6 september 2019 heeft gepresenteerd, wordt daarmee de tweede stap op weg naar deze lange-termijnoplossing. Deze eerste stap kan er mogelijk ook toe leiden dat de tweede stap niet langer nodig is, indien deze stap voldoende effectief is om de thans bestaande onrechtvaardigheid te elimineren. Het opgeven van budgetneutraliteit als randvoorwaarde, kan hierbij in belangrijke mate helpen. Hiervoor valt zeker wat te zeggen, gelet op het feit dat de overheid van veel belastingplichtigen gedurende een reeks van jaren ruim te veel box 3-belasting heeft geheven. Het is echter aan het kabinet en uw Kamer om hier een politiek besluit over te nemen.

Uiteraard is de Orde graag bereid het bovenstaande nader toe te lichten. Een afschrift van deze brief is heden verzonden aan de staatssecretaris van Financiën.

Hoogachtend,
de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs

drs. R.A. van der Jagt
voorzitter Commissie Wetsvoorstellen